

M.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Supplementary Examination: March/April-2023

**History (Optional) Paper-XI
HISO25: Forts of Maharashtra**

**Day and Date: Saturday, 15/07/2023
Time: 3.00 PM To 5.00 PM**

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 The word fort is belongs from..... Language.
a. Sanskrit b. Arbi c. Urdu d. Farsi
- 2 The region ofis called as region of fort.
a. Karnataka b. Gujarat c. Madhyapradesh d. Maharashtra
- 3 During the Maratha period in fort Administration Sabnis belongs from the ----- caste.
a. Maratha b. Brhamin c. Koli d. Prabhu
- 4 There were-----Sarsubhas in the state of Chhatrapati Shivaji Maharaj
A) 1 B) 2 C) 3 D) 4
- 5 said that 'the spy system in the state is the backbone of governance'.
a) Dr. Balkrishna b) Go.ni. Dandekar c) Ramachandrapant Amatya d) Kautilya
- 6 The temple of Chhatrapati Shivaji Maharaj is located on fort.
a) Ajinkyatara b) Purandar c) Sindhudurg d) Raigad
- 7 The height of Raigad fort above the sea level is..... meters. a) 850 b) 845 c) 846 d) 852
- 8 In the twelfth century AD, Raigad was under the control of Marathi... a) Jagirdars b) Palegaras c) Watanadars d) Mazumdars
- 9 Naladurg fort is located in the district.
a) Solapur b) Satara c) Parbhani d) Osmanabad
- 10 The temple of Jagadishwara at Raigad was built by.....architect.
a) Abaji Sondev b) Morojipant Pingle c) Heroji Indalkar d) Dadoji Konddev
- 11 Indian tourist development organization was established in.....
a.1965 b.1966 c.1967 d.1968
- 12looks after the work of conservation of forts.
a) Department of Archeology b) Archives c) Museum d) Military Department
- 13 Nations with such a long history are in the..... continent.
a) Europe b) Asia c) Africa d) America
- 14 Passengers arriving by Deccan Odyssey Railway were being extremely happy to see the manly game ofplace. a) Satara b) Sangli c) Kolhapur d) Solapur

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 spy system
- 2 Bargir- Shiledar
- 3 Markets at Raigad
- 4 Fort Conservation committee

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain the cultural Significance of forts.
- 2 Give information about the market at Raigad.
- 3 Explain the Nature of tourism.
- 4 Give information on waterproofing method.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Give detailed information of forts as army centre.
- 2 Explain the historical significance of tourism.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 किल्ला हा शब्द भाषेतील आहे.
अ) संस्कृत ब) अरबी क) उर्दू ड) फारस
- 2प्रदेशाला किल्ल्यांचा प्रदेश म्हणतात
अ) कर्नाटक ब) गुजरात क) मध्यप्रदेश ड) महाराष्ट्र
- 3 मराठा कालखंडात किल्ला प्रशासनामध्ये सबनीस ----- या जातीचा असे.
अ) मराठा ब) ब्राम्हण क) कोळी ड) प्रभू
- 4 छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या स्वराज्यातसरसुभे होते.
अ) १ ब) २ क) ३ ड) ४
- 5यांनी 'राज्यातील हेरव्यवस्था ही राज्यकारभाराचा कणाच होय'. असे म्हटले आहे.
अ) डॉ. बाळकृष्ण ब) गो.नी. दांडेकर क) रामचंद्रपंत अमात्य ड) कौटिल्य
- 6 छत्रपती शिवाजी महाराजांचे मंदिर..... या किल्ल्यावर आहे
अ) अजिंक्यतारा ब) पुरंदर क) सिंधुदुर्ग ड) रायगड
- 7 रायगड किल्ल्याची समुद्रसपाटीपासूनची उंची..... मीटर आहे.
अ) ८५० ब) ८४५ क) ८४६ ड) ८५२
- 8 इसवी सनाच्या बाराव्या शतकामध्ये रायगड एका मराठी ताब्यात होता.
अ) जहागीरदारांच्या ब) पाळेगरांच्या क) वतनदारांच्या ड) मुझुमदारांच्या

- 9 नळदुर्ग हा किल्ला या जिल्ह्यामध्ये आहे.
अ) सोलापूर ब) सातारा क) परभणी ड) उस्मानाबाद
- 10 रायगडावरील जगदीश्वराचे मंदिर..... या वास्तुविशारदने बांधले होते.
अ) आबाजी सोनदेव ब) मोरोजीपंत पिंगळे क) हिरोजी इंदलकर ड) दादोजी कोंडदेव
- 11 भारतीय पर्यटन विकास महामंडळाची स्थापना साली करण्यात आली.
अ) १९६५ ब) १९६६ क) १९६७ ड) १९६८
- 12 किल्ल्यांच्या संवर्धनाचे काम पाहतो.
अ) पुरातत्व विभाग ब) पुराभिलेखागर क) वस्तुसंग्रहालय ड) सैन्य विभाग
- 13 प्रदीर्घ असा इतिहास लाभलेली राष्ट्र खंडात आहेत.
अ) युरोप ब) आशिया क) आफ्रिका ड) अमेरिका
- 14 डेक्कन ओडिसी रेल्वेने येणारे प्रवासी येतील मर्दानी खेळ पाहून कमालीचे आनंदी होत.
अ) सातारा ब) सांगली क) कोल्हापूर ड) सोलापूर
- 15 दगडातील क्षारांचे प्रमाण मोजण्यासाठी चा वापर करतात.
अ) डिझेल ब) कार्बनिक क) अमोनिया ड) सिल्वर नाइट्रेट

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 हेर व्यवस्था
- 2 बारगीर- शिलेदार
- 3 रायगडावरील बाजारपेठा
- 4 गड संवर्धन समिती

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 किल्ल्याचे सांस्कृतिक महत्व सांगा.
- 2 रायगडावरील बाजारपेठेची माहिती द्या.
- 3 पर्यटनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- 4 जलरोधक पद्धतीची माहिती द्या.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 लष्करी केंद्र म्हणून किल्ल्याची सविस्तर माहिती द्या.
- 2 पर्यटनाचे ऐतिहासिक महत्त्व स्पष्ट करा.

Model Answer Paper

M.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Supplementary Examination: March/April-2023

History (Optional) Paper-XI
HISO25: Forts of Maharashtra

Day and Date: Saturday, 15/07/2023

Total Marks: 60

Time: 3.00 PM To 5.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 किल्ला हा शब्द भाषेतील आहे.
अ) संस्कृत ब) अरबी क) उर्दू ड) फारस

Option 2

- 2प्रदेशाला किल्ल्यांचा प्रदेश म्हणतात
अ) कर्नाटक ब) गुजरात क) मध्यप्रदेश ड) महाराष्ट्र
- Option 4
- 3 मराठा कालखंडात किल्ला प्रशासनामध्ये सबनीस ----- या जातीचा असे.
अ) मराठा ब) ब्राम्हण क) कोळी ड) प्रभू
- Option 2
- 4 छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या स्वराज्यातसरसुभे होते.
अ) १ ब) २ क) ३ ड) ४
- Option 4
- 5यांनी 'राज्यातील हेरव्यवस्था ही राज्यकारभाराचा कणाच होय'. असे म्हटले आहे.
अ) डॉ. बाळकृष्ण ब) गो.नी. दांडेकर क) रामचंद्रपंत अमात्य ड) कौटिल्य
- Option 1
- 6 छत्रपती शिवाजी महाराजांचे मंदिर..... या किल्ल्यावर आहे
अ) अजिंक्यतारा ब) पुरंदर क) सिंधुदुर्ग ड) रायगड
- Option 3
- 7 रायगड किल्ल्याची समुद्रसपाटीपासूनची उंची..... मीटर आहे.
अ) ८५० ब) ८४५ क) ८४६ ड) ८५२
- Option 3
- 8 इसवी सनाच्या बाराव्या शतकामध्ये रायगड एका मराठी ताब्यात होता.
अ) जहागीरदारांच्या ब) पाळेगरांच्या क) वतनदारांच्या ड) मुझुमदारांच्या
- Option 2
- 9 नळदुर्ग हा किल्ला या जिल्ह्यामध्ये आहे.
अ) सोलापूर ब) सातारा क) परभणी ड) उस्मानाबाद
- Option 4
- 10 रायगडावरील जगदीश्वराचे मंदिर..... या वास्तुविशारदने बांधले होते.
अ) आबाजी सोनदेव ब) मोरोजीपंत पिंगळे क) हिरोजी इंदलकर ड) दादोजी कोंडदेव
- Option 3
- 11 भारतीय पर्यटन विकास महामंडळाची स्थापना साली करण्यात आली.
अ) १९६५ ब) १९६६ क) १९६७ ड) १९६८
- Option 2
- 12 किल्ल्यांच्या संवर्धनाचे काम पाहतो.
अ) पुरातत्व विभाग ब) पुराभिलेखागर क) वस्तुसंग्रहालय ड) सैन्य विभाग
- Option 1
- 13 प्रदीर्घ असा इतिहास लाभलेली राष्ट्र खंडात आहेत.
अ) युरोप ब) आशिया क) आफ्रिका ड) अमेरिका
- Option 2
- 14 डेक्कन ओडिसी रेल्वेने येणारे प्रवासी येतील मर्दानी खेळ पाहून कमालीचे आनंदी होत.
अ) सातारा ब) सांगली क) कोल्हापूर ड) सोलापूर
- Option 3
- 15 दगडातील क्षारांचे प्रमाण मोजण्यासाठी चा वापर करतात.
अ) डिझेल ब) कार्बनिक क) अमोनिया ड) सिल्वर नाइट्रेट

Option 4
Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

1 हेर व्यवस्था

Ans:

2 बारगीर- शिलेदार

Ans:

3 रायगडावरील बाजारपेठा

Ans:

4 गड संवर्धन समिती

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 किल्ल्याचे सांस्कृतिक महत्व सांगा.

Ans:

2 रायगडावरील बाजारपेठेची माहिती द्या.

Ans:

3 पर्यटनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

Ans:

4 जलरोधक पद्धतीची माहिती द्या.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 लष्करी केंद्र म्हणून किल्ल्याची सविस्तर माहिती द्या.

Ans:

2 पर्यटनाचे ऐतिहासिक महत्त्व स्पष्ट करा.

Ans:
